

Ambassadør i Danmark: Jeg er palæstinenser, før jeg er kristen

Den palæstinensiske ambassadør i Danmark, Manuel Hassassian, begræder, at mange kristne forlader deres palæstinensiske hjemland. Lige så meget ærgrer det ham, at der i Vesten er en opfattelse af, at palæstinensiske kristne udvander på grund af muslimer. Vi har altid været fælles i kampen mod besættelsen, siger han

interview

AF NIKOLAJ KRAK

krak@k.dk

Man kan gøre det kort og præsentere Manuel Hassassian som en 67-årig kristen palæstinenser fra Jerusalem, der i dag er ambassadør i Danmark. Men ambassadøren gør det ikke kort. Nej, virkeligheden er langt mere sammensat.

"Jeg plejer at introducere mig selv som armenier af etnisk oprindelse, kristen af religion, katolik af kirkeligt tilhørsforhold, palæstinenser som statsborger, araber af identitet og muslim af kultur, da islam dominerer kulturen i Mellemøsten," siger han.

Manuel Hassassian er udmærket klar over, at den farverige sammensætning kan virke selvmodsigende. Ofte fremkalder hans udfoldede præsentation da også lige dele undren og latter hos dem, han introducerer sig for. Men for Manuel Hassassian er der en central pointe i hans sammensatte identitet. I en tid, hvor kristne og andre minoriteter bliver fordrevet fra deres hjemlande i Mellemøsten, er det vigtigt for ham at understrege, at minoriteter har deres naturlige plads og trives i det palæstinensiske samfund.

"Folk er ofte forbløffet over mit navn, da det ikke lyder som muslimsk. 'Hvordan kan en ikke-muslim være ambassadør for Palæstina?', spørger de. Men Palæstina har altid kunnet favne denne diversitet inden for den nationale identitet," siger han.

Af samme grund frustrerer det ham, at man over årene har kunnet se kristne udvandre fra de palæstinensiske områder Vestbredden, Gaza og Østjerusalem. For 100 år siden udgjorde kristne i omegnen af 20 procent af den palæstinensiske befolkning. I dag udgør de ifølge ambassadøren ikke engang to procent. Det er blandt andet historiske kristne byer såsom Betlehem, at kristne gradvist forsvinder fra.

Manuel Hassassian

► **Født i 1953** og opvokset i Jerusalem.

► **Har i godt et år** været Palæstinas ambassadør i Danmark. Tidligere var han i mere end 10 år Palæstinas ambassadør i Storbritannien.

► **Ph.d. i statskundskab** fra Cincinnati Universitet i Ohio.

► **Har i en lang årrække** været tilknyttet Betlehem Universitet som både professor, dekan og vicepræsident.

De palæstinensiske territorier

► **Består af Gaza**, Vestbredden og Østjerusalem med en samlet befolkning på cirka 5 millioner.

► **Bliver styret af** henholdsvis den islamiske Hamas-bevægelse i Gaza og den mere sekulære Fatah-bevægelse på Vestbredden.

► **Dele af Vestbredden** samt Østjerusalem er under israelsk kontrol, ligesom Israel kontrollerer grænsen mellem Israel og Gaza.

KILDE: CIA THE WORLD FACTBOOK.

Palæstinensiske kristne

► **Cirka halvdelen** af de palæstinensiske kristne tilhører den græsk-ortodokse kirke, mens knap en tredjedel hører til den katolske kirke. Derudover findes der små grupperinger af blandt andet koptere, mennesk-ortodokse og protestanter. I alt fordeler de kristne sig på 15 forskellige kirkeretninger.

KILDE: PALESTINE-ISRAEL JOURNAL.

"Kristne har altid spillet en vigtig rolle i det palæstinensiske samfund. Igennem historien har man set, at kristne både har været politiske ledere, martyrer og har haft vigtige roller i frihedskampen. Og kristne har altid kæmpet side om side med muslimer mod de besættelsesmagter, der har været.

Derfor er det meget foruroligende at se den demografiske udvikling," siger han.

Manuel Hassassian ærgrer sig især over, at de kristne palæstinenseres udvandring ofte bliver set som en del af den store bevægelse, der er i

Mellemøsten, hvor kristne på grund af forfølgelse og trusler fra ekstreme muslimer fraflytter regionen. Blandt palæstinensere er situationen en anden, mener ambassadøren:

"Vi har ikke oplevet samme systematiske problemer med islamisk ekstremisme, som andre lande i regionen. Når kristne udvander fra Palæstina, er det nogle andre mekanismer, der er i spil."

Ganske vist så man for omkring 15 år siden, at Gazas eneste kristne boghandel blev udsat for flere bombeangreb, og at boghandleren

▲ Palæstinenserne har ikke oplevet samme muslimske ekstremisme, som man har set andre steder, siger den palæstinensiske ambassadør i Danmark Manuel Hassassian. Alligevel har han det svært med Hamas' mål om at skabe en islamisk palæstinensisk stat. – Foto: Thomas Sjørup/Ritzau Scanpix.

blev dræbt. Alligevel understreger ambassadøren, at kristne først og fremmest rejser på grund af politisk ustabilitet, økonomiske udfordringer og høj arbejdsløshed. For mange unge er det også yderst vanskeligt at få råd til et hus og dermed kunne stifte

familie og se en fremtid i landet. Når situation kan virke så udsigtsløs for unge kristne, falder en del af skylden ifølge Manuel Hassassian tilbage på de palæstinensiske kirker. De burde ifølge ham have været bedre til at fokusere på de unge kristnes problemer og hjælpe med bolig og støttet små forretningsmuligheder, som kunne have motivet kristne til at blive i landet.

Når kristne palæstinensere udvander i større grad end muslimer, handler det ifølge ambassadøren om, at de traditionelt har haft gode forbindelser til andre kristne i Vesten. Denne forbindelse har igennem historien betydet, at kristne palæstinensere typisk har lært sig flere sprog og i det hele taget har haft tradition for at satse på uddannelse og derigennem været nogle af dem, der har klaret sig bedst i det palæstinensiske samfund. De gode forbindelser til Vesten og det højere uddannelsesniveau betyder også, at det generelt er nemmere for kristne at emigrere end for muslimer.

"Selvfølgelig ser vi også, at der kan være konflikter mellem kristne og muslimer. Men så handler de typisk om kontroverser over land eller andre personlige uenigheder. Det er ikke religiøst motiveret," siger han.

Manuel Hassassian har

over årene skrevet flere artikler i forskellige tidsskrifter om, at fortællingen om, at kristne palæstinensere flytter på grund af muslimsk ekstremisme, er skabt af israelsk propaganda og bliver spredt af kristne zionister.

I Gaza lever kristne under Hamas' islamistiske styre. Vil du heller ikke sige, at kristne der har det svært på grund af deres tro?

"Det er ganske få kristne familier, der stadig bor i Gaza. Stort set alle i Gaza er muslimer, så hvor er problemet? Hamas er en politisk gruppe, der kæmper for national befrielse for derefter at danne en islamisk stat. Det mål står i fuldstændig modsætning til min overbevisning. Men vi har trods alt aldrig set Hamas dræbe kristne eller tvinge dem til at konvertere til islam," siger han.

Det er kun få måneder siden, det kom frem, at Hamas' religionsministerium i Gaza arbejdede på at forhindre, at muslimer på nogen måde tog del i sidste års julefejring. Det vidner vel ikke om god sameksistens mellem religionerne?

"Det var en virkelig dum sag, og heldigvis trak Hamas udtalelsen tilbage. Det var skuffende at høre den slags fra palæstinensere. Men man bør huske, at det kom fra den ekstreme højrefløj hos Ha-

mas, og det afspejler ikke det Palæstina, jeg kender. Jeg har i mange år arbejdet på Betlehem Universitet. Det er et katolsk universitet, men 70 procent af de studerende er muslimer, og vi har altid kunnet fejre jul sammen. På samme måde kommer der muslimer fra hele Vestbredden til midnatsmessen juleaften i Fødselskirken i Betlehem, lige som vi kristne er med til at fejre ramadanen," siger han.

Hamas har i mange år også haft stor opbakning på Vestbredden. Er det ikke en grund til bekymring for palæstinensiske kristne, at mange nærer sympati for en islamistisk bevægelse?

"Jeg respekterer Hamas som en del af det palæstinensiske samfund og som en gruppe, der med deres gode ret kæmper imod besættelsen. Men kristne har et problem med Hamas, når det kommer til spørgsmålet om, hvad der er den ideelle stat. Jeg er imod ideen om en islamisk stat. Demokratiske set vil jeg acceptere, hvis Hamas kom til magten, men jeg vælger selv, om jeg vil leve under deres religiøse regler. Og jeg vil ikke acceptere, hvis de vil tvinge mine døtre og børnebørn til at leve under islamiske love og gå i hijab eller chador," siger han med henvisning til islamiske kvindelige klædedragter og tørklæder.

Hvad skal der til for, at kristne palæstinensere stopper med at udvandre og begynder at flytte tilbage?

"Når der engang kommer fred, vil vores land blomstre, og mange kristne vil komme tilbage. Det så vi under fredsforhandlingerne op til Osloaftalen (1993). Her var der optimisme og et reelt ønske blandt kristne om at flytte hjem. Når der igen kommer bedre tider, vil det automatisk føre til, at flere kommer tilbage," siger han.

Manuel Hassassian lægger dog ikke skjul på, at som situationen er i dag, må man betragte det som en envejsbillet, når unge kristne flytter fra Vestbredden. Alligevel forstår man på ham, at den palæstinensiske identitet fylder så meget, at jeg ser mig som palæstinenser først og dernæst kristen," siger han.

Kristeligt Dagblad | Digitale læsermøder

Debat: Hvad har coronakrisen lært folkekirken om at holde gudstjeneste?

Redaktør for Kirke.dk Kåre Gade er ordstyrer ved en debat mellem biskop Marianne Christiansen, sognepræst Rasmus Nøjgaard og sognepræst Birgitte Kragh Engholm om, hvordan kirken mon vil og bør agere efter genåbningen.

Dato: Onsdag den 19. maj kl. 16.00-17.00.

Billetpris for abonnenter: Gratis (spar 50 kr.)

Tilmelding påkrævet. Tilmeld dig på www.k.dk/læsermøder

Deltag hjemmefra

Kristeligt Dagblad vil gerne være tilgængelig for alle sine læsere. Derfor holdes avisens populære læsermøder også digitalt. Gå på opdagelse i de kommende digitale læsermøder på www.k.dk/læsermøder, hvor allerede afholdte læsermøder også kan ses.

Ambassador to Denmark: I am Palestinian before I am a Christian

The Palestinian ambassador to Denmark, Manuel Hassassian, laments that many Christians are leaving their Palestinian homeland. It annoys him just as much that there is a perception in the West that Palestinian Christians are emigrating because of Muslims. We have always stood together in the fight against the occupation, he says.

You can make it short and present Manuel Hassasian as a 67-year-old Christian Palestinian from Jerusalem, who is today an ambassador to Denmark. But the ambassador does not make it short. No, reality is far more complex.

"I tend to introduce myself as Armenians of ethnic origin, Christian by religion, Catholic by church affiliation, Palestinians as a citizen, Arab by identity and Muslim by culture, as Islam dominates the culture of the Middle East," he says.

Manuel Hassassian is well aware that the colourful composition can seem contradictory. Often, his unfolding presentation evokes equal parts of wonder and amusement in those he introduces himself to. But for Manuel Hassassian, there is a central point in his complex identity. At a time when Christians and other minorities are being expelled from their homelands in the Middle East, it is important for him to emphasize that minorities have their natural place and thrive in Palestinian society.

"People are often amazed at my name, as it does not sound Muslim. 'How can a non-Muslim be an ambassador for Palestine?' they ask. But Palestine has always been able to embrace this diversity within the national identity," he said.

For the same reason, it frustrates him that over the years, Christians have been emigrating from the Palestinian territories of the West Bank, Gaza and East Jerusalem. 100 years ago, Christians made up around 20 percent of the Palestinian population. Today, according to the ambassador, they do not even make up two percent. It is, among other things, historic Christian cities such as Bethlehem that Christians gradually disappear from.

"Christians have always played an important role in Palestinian society. Throughout history, it has been seen that Christians have been political leaders, martyrs and have played important roles in the struggle for freedom. And Christians have always fought side

by side with Muslims against the occupying powers that have been. That is why it is very disturbing to see the demographic development," he says.

Manuel Hassassian is particularly annoyed that the emigration of Christian Palestinians is often seen as part of the large movement in the Middle East, where Christians are fleeing the region due to persecution and threats from extreme Muslims. Among Palestinians, the situation is different, the ambassador believes:

"We have not experienced the same systematic problems with Islamic extremism as other countries in the region. When Christians emigrate from Palestine, some other mechanisms are at play. "

Admittedly, it was seen about 15 years ago that Gaza's only Christian bookstore was bombed and that the bookseller was killed. Yet the ambassador stresses that Christians emigrate primarily because of political instability, economic challenges, and high unemployment. For many young people, it is also extremely difficult to afford a house and thus be able to start a family and see a future in the country. When the situation may seem so hopeless to young Christians, part of the blame, according to Manuel Hassassian, falls back on the Palestinian churches. According to him, they should have been better at focusing on the problems of the young Christians and helping with housing and supporting small business opportunities that could have motivated Christians to stay in the country.

When Christian Palestinians emigrate to a greater extent than Muslims, it is, according to the ambassador, that they have traditionally had good relations with other Christians in the West. Throughout history, this connection has meant that Palestinian Christians have typically learned several languages and, in general, have had a tradition of focusing on education, thereby being some of those who have done best in Palestinian society. The good relations with the West and the higher level of education also mean that it is generally easier for Christians to emigrate than for Muslims.

"Of course we also see that there may be conflicts between Christians and Muslims. But then they are typically about controversies over land or other personal disagreements. It is not religiously motivated," he says.

Over the years, Manuel Hassassian has written several articles in various magazines about the narrative that Christian Palestinians are moving because of Muslim extremism, created by Israeli propaganda and being spread by Christian Zionists.

In Gaza, Christians live under Hamas' Islamist rule. Would you also not say that Christians who are having a hard time because of their faith?

"There are very few Christian families still living in Gaza. Pretty much everyone in Gaza is Muslim, so where's the problem? Hamas is a political group that fights for national liberation to form an Islamic state. That goal is in complete contradiction to my belief. "But we have never seen Hamas kill Christians or force them to convert to Islam," he said.

It is only a few months ago that it emerged that Hamas' Ministry of Religion in Gaza was working to prevent Muslims from taking part in last year's Christmas celebrations. That doesn't testify to good coexistence between religions, does it?

"It was a really stupid case, and fortunately Hamas withdrew its statement. It was disappointing to hear that from Palestinians. But one should remember that it came from the extreme right wing of Hamas, and that does not reflect the Palestine I know. I have worked at Bethlehem University for many years. It is a Catholic university, but 70 percent of the students are Muslim, and we have always been able to celebrate Christmas together. In the same way, Muslims from all over the West Bank come to the midnight Mass on Christmas Eve in the Church of the Nativity in Bethlehem, just as we Christians join in celebrating Ramadan," he says.

For many years, Hamas has also had strong support in the West Bank. Is it not a cause for concern for Palestinian Christians that many sympathize with an Islamist movement? "

I respect Hamas as part of the Palestinian community that as a group is within its good right to go against the occupation. But Christians have a problem with Hamas when it comes to the question of what is the ideal state. I am against the idea of an Islamic state. Democratically, I would accept if Hamas came to power, but I choose for myself whether I want to live under their religious rules. And I will not accept if they want to force my daughters and grandchildren to live under Islamic laws and wear the hijab or chador," he said, referring to Islamic women's clothing and scarves.

What does it take for Christian Palestinians to stop emigrating and start moving back? "

Once peace comes, our country will flourish and many Christians will return. We saw this during the peace negotiations leading up to the Oslo Accords (1993). Here there was optimism and a real desire among Christians to move back home. When better times come again, it will automatically lead to more people coming back," he says.

However, Manuel Hassassian makes no secret of the fact that as the situation is today, one must consider it a one-way ticket when young Christians move from the West Bank. Yet one understands on him that the Palestinian identity is so dominant so that there will always be something that draws towards the homeland.

"Although I am both Armenian and Christian, I define myself first and foremost as a Palestinian. When one has tried to live under the horrible conditions during the occupation and experienced the harassment of the Israeli soldiers and seen how Israel is tearing down one's houses and occupying one's land, it affects you deeply. Such experiences make my patriotism and love for the country even greater. So much that I see myself as a Palestinian first and then a Christian," he says.